

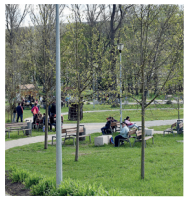


MESAČNÍK SAMOSPRÁVY

ROČNÍK 15

NÁKLAD 3700 KS

WWW.FILAKOVO.SK



Obyvatelia mesta opäť vyjadrili názor

Marcová téma mesiaca sa týkala mestského parku. Prečítajte si názory Fil'akovčanov, čo v ňom zlepšiť [3. strana](#)



Tradične úspešná Veľká noc na hrade

Na obľúbenom podujatí ani tento rok nechýbali ja rmok, jazda na koni, lukostreľba či remeselnícke dielne [5. strana](#)



Odozdali cenu za celoživotné dielo

Bývalý pedagóg miestneho gymnázia János Kálosi získal ako prvý v histórii novú cenu mesta [7. strana](#)

Ďalší krok k efektívnemu hospodáreniu s odpadom

Samospráva dokončila jeden zo svojich kľúčových projektov. V bývalom kameňolome Chrastie otvorili skládku inertného odpadu. Stavebný odpad museli doposiaľ vyvážať do Lučenca.

V piatok 29. marca otvorili vo Fil'akove skládku inertného odpadu. Do reality sa tak pretavila viac ako desaťročná myšlienka, na ktorej mesto intenzívne pracovalo posledné štyri roky. Po vybudovaní zberného dvora a kompostárne sa tým završil proces zefektívnenia hospodárenia s odpadom.

Inertná skládka nebude slúžiť na komunálny ani inak nebezpečný odpad, určená bude jedine pre vybrané druhy stavebných odpadov a sutiny. Mesto ich doposiaľ muselo nevhodným spôsobom vyvážať do Lučenca. Po novom budú stavebným odpadom vyplňať jamy a dvory po ťažbe v bývalom kameňolome Chrastie. Pozemok má rozlohu 10-tisíc metrov štvorcových a patrí miestnemu urbaniáru. Po spustení prevádzky mu mesto bude platiť nájomné 20 percent poplatku za každú tonu uloženého odpadu. Inertnú skládku budú prevádzkovať Verejnoprospešné služby mesta (VPS). Pracovať v nej bude zodpovedný zamestnanec skládky so stálym pracoviskom v areáli neďalekého zberného dvora. „U neho budú môcť obyvatelia nahlasovať zámer uloženia



Riaditeľ VPS Tóth s primátorom Agócsom a viceprimátorom Visnyaim otvárajú skládku.

inertného odpadu na skládke. V prevádzke bude každý pracovný deň v čase od 7-mej do 13-tej. Samozrejme, pri väčších množstvách odpadu sa dá dohodnúť aj individuálny termín,“ povedal riaditeľ VPS Tibor Tóth. Cenu za uloženie tony odpadu mesto stanovilo na 25,20 eur. „K tejto sume ešte treba prirátavať zákonom stanovený poplatok za uloženie odpadu, ktorý je v súčasnosti vo výške 7 eur za tonu,“ doplnil. Z poplatkov chce samospráva pokryť úvodnú investíciu, poplatky pre urbaniát, do envirofóndu na ministerstvo životného prostredia,



Prvý náklad sutiny. FOTO - kk

do rekultivačného fondu a náklady na prevádzku.

Do inertnej skládky mesto doteraz investovalo približne 108-tisíc eur. Náklady zahŕňali prípravu projektu, výstavbu oplotenia, vrátne, zakúpenie monitorovacieho systému, rampy, váhy, aktívneho bleskozvodu a odkúpenie elektrickej prípojky potrebnej k sprevádzkovaniu. Skládka bude fungovať najbližších 10 až 15 rokov. Po jej naplnení bude možné kapacitu rozšíriť na dvojnásobok.

Kludia Kováčsová

Deň Zeme sa opäť niesol v znamení vysádzania stromčekov



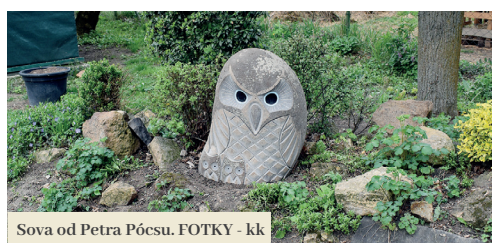
Brigády sa zúčastnili desiatky detí.



Mestský úrad už tradične usporiadal podujatie pri príležitosti Dňa Zeme, tentokrát v stredu 17. apríla. Zapojili sa základné i materské školy. Akcia bola zameraná predovšetkým na vysádzanie stromčekov v troch lokalitách - v parku, na detskom ihrisku na Mládežníckej ulici a na Farskej lúke. Žiaci vysadili 100 kríkov vtáčieho zobu, ktoré budú slúžiť ako živý plot. Tri jasene štíhle, 15 tují, päť javorov poľných, dve brezy, dve čerešne a štyri okrasné slivky. Stromky, ktoré vysádzali v minulých rokoch, ošetrili.

Podľa Sebastiana Gáspara z mestského úradu v tomto roku prebehli aj praktické prednášky v materských školách, kde deti učili, ako správne separovať. „Je dobré to deti učiť čo najskôr, aby si tieto zvyky osvojili,“ doplnil. V mene mesta tiež poďakoval Petrovi Pócsovi, ktorý pri tejto príležitosti podaroval mestu kamennú sochu v tvare sovy, ktorá bude zdobiť minizoo počas celého roka.

kk



Sova od Petra Pócsu. FOTKY - kk

Brigáda za čistejšiu Farskú lúku

V sobotu 23. marca dopoludnia si približne tri desiatky dobrovoľníkov vyhrnuli rukávy. Obyvatelia Farskej lúky zorganizovali brigádu na vyčistenie sídliska od odpadkov. Samospráva im poskytla náradie, zabezpečila pitný režim a odvoz zozbieraného odpadu. Podobná brigáda, v menšom meradle, prebiehala v tom čase aj na sídlisku 1. mája.

kk



FOTKY - VPS



Volby do Európskeho parlamentu

Volby do Európskeho parlamentu (EP) na území SR sa konajú **v sobotu 25. mája 2019 od 7:00 do 22:00 hod.**

Právo voliť do EP má občan SR alebo iného členského štátu EÚ, ktorý má na území SR trvalý pobyt a najneskôr v deň konania volieb dovŕši 18 rokov veku. Právo voliť má aj občan SR, ktorý nemá na území SR a ani na území iného členského štátu EÚ trvalý pobyt, najneskôr sa v deň konania volieb zdržiava na území SR a dovŕši 18 rokov veku. Voliť možno len v jednom členskom štáte EÚ. Prekážkou práva voliť je zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodu ochrany verejného zdravia.

Volič, ktorý má trvalý pobyt na území SR a v deň konania volieb nebude môcť voliť v mieste svojho trvalého pobytu vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, môže požiadať obec svojho trvalého pobytu o vydanie hlasovacieho preukazu. Obec vydá hlasovací preukaz, ktorý žiadateľa oprávňuje na zápis do zoznamu voličov v ktoromkoľvek volebnom okrsku. Volič môže požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu v úradných hodinách obce osobne alebo prostredníctvom osoby splnomocnenej žiadateľom (najneskôr 24. 05. 2019) či v listinnej forme alebo e-mailom (žiadost' musí byť doručená obci 03. 05. 2019).

MsÚ

Volebné okrsky

utvorené na vykonanie volieb do Európskeho parlamentu vo Filakove dňa 25. 05. 2019

Číslo okrsku, sídlo a kontakt	Názov ulíc a čísla domov patriacich do volebného okrsku
1. FTC štadión Biskupická 49 0905611332	Gorkého, Jánošíkova, Poľná, Partizánska, Tajovského, Hviezdoslavova, Športová, Kalajová, B. Němcovej, Biskupická párne orientačné čísla od 10 až do konca ulice a nepárne od č. 17 až do konca ulice
2. ZŠ Školská 1 prístavba 0915264235	Obrancov mieru, Malocintorínska, Železničná, žel. stanica, Jána Bottu, Záhradnícka, Parková čísla domov 1287/2-10 a 1541/9-13
3. ZUŠ Záhradnícka 2a 0949412300	Parková 1285/1-3, 1286/5-7, 1548/15-21, Sládkovičova, Biskupická čísla domov 1215/2, 1216/4, 1259/1-5, 1260/7-15
4. ZŠ Školská 1 prístavba 0905405019	Mocsáryho, Školská, 1. mája, Štúrova, Vajanského
5. ZŠ s VJM Mládežnícka 7 0944437877	Čajkovského, 29. augusta, Kukučínova, Mládežnícka, Československej armády, Družstevná, Ružová, Tulipánová, Kvetná, Fialková, B. Bartóka, Jókaiho, Smetanova
6. ZŠ Školská 1 prístavba 0915352364	Námestie slobody, SNP, Malá, Koháryho námestie, Námestie padlých hrdinov, Rázusova, Hlavná, Podhradská, Trhová, Radničná, Baštová, Jilemnického
7. Mestský úrad Radničná 25 0915352356	Hollého, Tehelná, Šavoľská cesta, Továrenská, Kpt. Nálepku, Lucenská, I. Madácha, Egreš, Moyzesova, B. S. Timravy, Bernolákova, Jesenského
8. ZŠ s VJM Farská lúka 64B 0915352359	Mlynská, Úzka, Gemerská, Tichá, Viničná, Daxnerova, Puškinova, Švermova, J. Kalinčiaka, J. Kráľa, Odborárska, L. N. Tolstého
9. ZŠ s VJS Farská lúka 64A 0915264290	Farská lúka - sídlisko (bytové domy) a rodinné domy

MESTO FILAKOVO

vyhlasuje výberové konanie
na miesto riaditeľa

- Základnej školy Štefana Kohářiho II. s vyučovacím jazykom maďarským – II. Koháry István Alapiskola, Mládežnícka 7
- Základnej školy, Školská 1
- Základnej školy Lajosa Mocsáryho s vyučovacím jazykom maďarským – Mocsáry Lajos Alapiskola, Farská lúka 64/B
- Základnej školy, Farská lúka 64/A.

Prihlášky s povinnými prílohami je potrebné doručiť najneskôr do 17. mája 2019. Podrobnosti sú zverejnené na webovej stránke mesta: www.filakovo.sk.

Filakovčanov presvedčila Čaputová

Marec sa na Slovensku niesol v znamení volieb prezidenta SR. Na čele republiky bude najbližších 5 rokov stáť po prvýkrát v histórii krajiny žena, Zuzana Čaputová.

Bývalá podpredsedníčka Progressívneho Slovenska najviac presvedčila aj Filakovčanov. Už v prvom kole volieb jej odovzdalo hlas 877 voličov. Prekvapujúco tak viac ako dvojnásobne predbehla Bélu Bugára (Most-Híd), ktorý získal iba 347 platných hlasov. Po nich nasledoval Maroš Šefčovič

s 248 hlasmi a „antisystémoví kandidáti“ Štefan Harabin a Marian Kotleba získali takmer zhodných 135 a 130 hlasov. Volebná účasť bola v meste veľmi nízka, k urnám prišlo len 24 % oprávnených voličov.

V druhom kole bola v meste opäť suverénnou víťazkou Zuzana Čaputová, ktorá získala až 71,03 % hlasov. Maroš Šefčovič výrazne zaostal so ziskom 28,97 %. Účasť však bola mizerná, voliť prišlo iba 20 % oprávnených voličov.

kk

Rubrika: Zo zasadnutí MsZ

MsZ z 18. apríla

Po oficiálnom otvorení zasadnutia, voľbe návrhovej komisie, zapisovateľa a overovateľov zápisnice a schválení programu rokovania, ktorý bol bez zmeny, boli prvým bodom rokovania interpelácie poslancov. V rámci nich najprv primátor zhrnul odpovede na interpelácie poslancov z predošlého rokovania. Na predchádzajúce interpelácie poslanca Kerekesa reagovali prednostka Mágyelová a zástupca primátora Visnyai. Kúpa hlasovacích zariadení, ktorú navrhoval, by mala stáť 9000 až 14-tisíc eur, inštalované by malo byť do konca roka. Nové notebooky, ktoré navrhol zakúpiť, poslanci dostanú až na budúci rok. Zavedenie platieb cez terminál v klientskom centre MsÚ je stále otáznou. Podľa prednostky by jeho používanie vyšlo samosprávu ročne minimálne na 3300 eur.

Poslanec Rubint načrtnul, že pri rekonštrukcii chodníka na Biskupickej ceste niektoré vchody dostali nový povrch ku vchodu, niektoré nie a apeloval aj na kontrolu kanalizačných poklopov. Poslankyňa Szvorák sa pýtala na činnosť aktivačných pracovníkov, nakoľko sú podľa ohlasov ľudí verejné priestranstvá znečistené. Podľa primátora počet aktivačných pracovníkov klesol za 4 roky na štvrtinu. Spolu s prednostkou reagovali, že by mali byť aj ľudia zodpovednejší a neznečisťovať prostredie. Poslanec Anderko hovoril o neprimeranej rýchlosti vodičov, najmä v blízkosti škôl na obnovovaných cestách. Podľa viceprimátora sa plánuje znížiť povolená rýchlosť na Daxnerovej ulici od križovatky s Farskou lúkou až ku Kalinčiakovej na 30 km/h, uvažuje sa aj o retardéri. Poslanec poukázal aj na pretrvávajúci problém, znečisťovania stanovišť separovaného zberu rôznym odpadom, čo výrazne komplikuje prácu zamestnancov zberného dvora. Poslanec Fehér priblížil

problematiku zavádzania optického vedenia v meste, ktoré bude vedené prevažne v zelených páscoch a len v minimálnom množstve v chodníkoch.

V ďalšom bode viceprimátor prečítal správy zo zasadnutí komisii pri MsZ. Po nich prednostka predstavila návrh na zmenu rozpočtu mesta, ktorú poslanci jednohlasne odsúhlasili. Riaditeľka DSS Nezábudka Mária Veliká predstavila poslancom výročnú správu n.o. za rok 2018. Ako zhodnotila, zvyšuje sa počet ležiacich pacientov s vysokou odkázanosťou. Uvítala by viac dobrovoľníkov, ktorí by robili spoločnosť takýmto pacientom, nakoľko zamestnancom na túto činnosť neostáva čas. V nasledujúcom bode predstavili nové VZN č. 1/2019 o poskytovaní sociálnych služieb, o spôsobe a výške úhrad za sociálne služby. Riaditeľka vysvetlila návrh na zvýšenie jednotlivých poplatkov v DSS, ktoré nezvyšovali posledné tri roky.

Nasledujúci bod sa venoval novému protipožiarnemu poriadku mesta. V rámci bodu poslanec Anderko predložil návrh na odmeňovanie pracovníkov vykonávajúcich protipožiarne kontroly v meste. Skúsenosti z takýchto kontrol predostrel predseda DHZ Marian Mesiarik. Majetkovoprávne záležitosti predstavil už tradične vedúci oddelenia ekonomiky a majetku mesta Zoltán Varga.

V poslednom bode primátor informoval o aktuálnych záležitostiach mesta, najmä o prebiehajúcich projektoch. Podľa jeho slov by mali odovzdať Klub verejnosti 6. júna, avšak bez javiskovej techniky. Tá by sa inštalovala až v nasledujúcich mesiacoch, v objeme ďalších 130-tisíc eur. Fasáda by sa mala opraviť na namlouvať v budúcom roku.

Všetky zápisnice a materiály z rokovaní, ako aj neskrátený videozáznam, nájdete na stránke www.filakovo.sk.

Kludia Kováčová

Rubrika: Váš názor nás zaujíma

Rubrika „Váš názor nás zaujíma“ je priestorom pre názory Filakovčanov. V jednotlivých číslach v nej prinesieme novú tému, ktorá sa týka života obyvateľov mesta. Krátko uvedieme problematiku a načrtneme otázky, na ktoré nás zaujíma váš názor. Táto rubrika ponúka možnosť konštruktívne reagovať na rozhodnutia samosprávy a dianie v meste a môže tiež poslúžiť ako návod pre kompetentných na zlepšenie či vyriešenie danej problematiky.

Témou marca bol mestský park ako miesto aktívneho odpočinku. Čitateľov sme sa pýtali, či minuloročná výstavba detského ihriska a plánované vybudovanie multifunkčného ihriska stačia na to, aby bol park atraktívnym miestom na relax, prípadne, čo v ňom Filakovčanom chýba. Čitatelia zaslali 7 odpovedí, čo im v tejto oblasti chýba, spolu s návrhmi riešení. Za každú odpoveď srdečne ďakujeme!

Vaše odpovede:

Náš park je, spolu s hradom, krásny. Čaro prírody, nádherné stromy a zeleň sú pre dušu oázou pokoja. Detské ihrisko je pre deti dobré miesto na hranie. Celkovo park je po úpravách krásny. Je vhodný taktiež pre ľudí milujúcich šport, hlavne na behanie, korčuľovanie. Nie je však vhodný pre sfetovaných a neprispôbových občanov. A tiež pre psíkarov, ktorí neupracujú po svojich štvornohých miláčikoch a nepoužívajú vodítka. Zadná časť parku smerujúca k železničnej stanici je nebezpečná, práve kvôli sfetovaným mladým! Iné nedostatky nevidím. Odporúčam si tam na chvíľku sadnúť, vypnúť myseľ a načúvať prírode. Čaro zistenia, ktoré sa skrýva za tým tichom, je nádherné. **Henrieta Mártonová**

Keďže mám tú možnosť vyjadriť sa k téme ako by sme ešte zatraktívnil park, ja by som mala nápad so zrealizovaním športového ihriska aj pre dospelých. Jedná sa o veľmi jednoduché železné "konštrukcie" na ktorých cvičíte s vlastnou váhou, žiadne závažia alebo činky. Prototyp je k nahliadnutiu len neďaleko od nás, a to v lese Eresztvény, iba 3 km od štátnej hranice v Maďarsku. Myslím si, že by to prijali najmä tí, ktorí sa radi pohybujú na čerstvom vzduchu a po behu by si ešte radi zacvičili.

Erika Katonová

Ešte v "socíku" bola téma vyčistenia jazierka v parku. Bohužiaľ, bola to len téma, skutek utek. Je také niečo vo výhlade? **František Kelemen**

Za prvé by som vám odporučil ísť si pozrieť lučenecký park. A za druhé, kým nespravíte poriadok s neprispôbovými občanmi mesta, dovtedy to nemá zmysel a ani



FOTO - kk

význam. **Igor Benčík**

Nemám vo zvyku verejne niečo komentovať, ale teraz, keď ide o filakovský park, jednoducho to už nevydržím. Aký význam majú tie mramorové kocky obrovskej hodnoty po celom parku? Všetko z dreva by bolo o 80% lacnejšie a aj krajšie (príklad Lučenec). Namiesto drahých mramorových kociek, čo sú všade bez významu porozhadzované, mohli byť osadené otočené korene z vyrúbaných stromov z parku. **Robert Zupko**

Ak by sa dalo, bolo by dobré mať tam aj dopravné ihrisko. Nemuseli by nosiť deti do Lucenča zo škôl a škôlok a slúžilo by to aj pre občanov, ktorí chcú učiť svoje deti dopravnej výchove. **Gabriela Jumarová Korponaiová**

Zoltán Illés:



Spracovala: **Kludia Kováčsová**

V meste pribudlo desať nových kamier

Samospráva Filakova začiatkom tohto roka úspešne zrealizovala projekt z výzvy Ministerstva vnútra SR na prevenciu kriminality pre rok 2018. Vďaka nej sa v meste podarilo umiestniť 10 nových statických kamier a zakúpiť nové nahrávacie zariadenie spolu s monitorom. Na projekt ministerstvo poskytlo finančnú dotáciu vo výške 6000 eur, s 20-percentnou spoluúčasťou mesta.



Nová kamera. FOTO - MsP

Kamery boli umiestnené pri detskom ihrisku na Mládežníckej ulici, na Vajanského ulici, Trhovej ulici, Ulici J. Bottu a na Farskej lúke. Na všetkých uvedených uliciach boli umiestnené po dve kamery, tieto miesta sú označené.

V súčasnosti je v meste celkovo rozmiestnených 10 otočných a 25 statických kamier, ktoré vo významnej miere pôsobia preventívne. Systém, ktorý je v správe Mestskej polície vo Filakove, je v pláne naďalej rozširovať. Aktuálne prebieha, z vlastných zdrojov, montáž dvoch kamier v mestskom parku - pri detskom ihrisku a pri mini ZOO.

Pavel Baláz, MsP

Z Gubányiho domu vzniknú byty alebo kancelárie

Mesto odpredá tzv. Gubányiho dom na Ulici Československej armády. Problematiku nehnuteľnosť odkúpila od vlastníkov, po niekoľko-ročných peripetiách, za 15 500 eur. Vedenie mesta k tomuto



Gubányiho dom po požiari. FOTO - kk

kroku pristúpilo po tom, ako dom dlhodobo chátral, stával sa útočiskom asociálov, vznikali tu požiare a majitelia nevedeli objekt zabezpečiť. Po odkúpení sa však dom stal nadbytočným majetkom mesta.

Ako priblížil vedúci oddelenia ekonomiky a majetku mesta Zoltán Varga, mestskí poslanci schválili jeho odpredaj za nadobúdaciu cenu 15 500 eur. „Mesto vyhlásilo obchodnú verejnú súťaž, ktorú poslanci zvolili ako najtransparentnejšiu a najotvorenejšiu platformu na odpredaj mestského majetku,“ priblížil. Súťaž trvala do konca marca. Ako jediný uchádzač sa prihlásila mestská spoločnosť Filbyt s.r.o. „Podľa predloženého návrhu z budovy plánujú urobiť niekoľko menších nájomných bytov alebo ju využijú na kancelárske priestory,“ doplnil Varga.

kk

NOVÁ TÉMA MESIACA: MESTSKÉ KAMERY A POCIT BEZPEČNOSTI

Mesto je v súčasnosti kamerované 35-timi kamerami. Ešte v roku 2016 to bolo iba 12 kamier, za posledné tri roky sa ich počet teda strojnásobil. Kamerový systém má predovšetkým vplývať preventívne, pomáhať pri odhalení zločincov či vandalov, chrániť majetok občanov a celkovo znižovať kriminalitu.

VÁŠ NÁZOR: Cítite sa vďaka rozrastajúcemu sa počtu kamier bezpečnejšie? Aké máte skúsenosti? V akých lokalitách chýbajú? Čo by malo ešte mesto, podľa Vás, urobiť pre zlepšenie bezpečnosti?

Vaše odpovede a reakcie môžete zasielať do 15. mája elektronicky na adresu tlacove@filakovo.sk, do správy na stránke mesta na sociálnej sieti, poštou na adresu Radničná 25, 986 01 Filakovo alebo osobne na podateľni MsÚ pod heslom „Filakovské zvesti – Téma mesiaca“.

Upozorňujeme, že odpovede obsahujúce vulgarizmy, hanlivé výroky či osočovanie budú automaticky vylúčené. Zariadené budú reakcie s konštruktívnou kritikou a návrhmi. Redakcia si vyhradzuje právo reakcie v prípade potreby jazykovo upraviť či skrátiť. Vaše reakcie uverejníme v májovom vydaní Filakovských zvesti.



Rubrika

Poslanci a ich služba Fiľakovčanom

Rubrika „Poslanci a ich služba Fiľakovčanom“ je platformou, v ktorej sa vám postupne predstavujú všetci mestskí poslanci. Každý z nich dostane štyri rovnaké otázky. Z ich odpovedí sa dozvieme, čo pre vás doposiaľ urobili, čo presadili, aké majú ďalšie plány. Dostanú tiež priestor, aby sa bez servítky vyjadrili k súčasnému smerovaniu mesta a k politike samosprávy.

Róbert Rubint

Odkedy ste poslancom a prečo ste sa tak rozhodli?

Poslancom MsZ som prvé volebné obdobie. Napriek tomu, že mnoho mojich rovesníkov z mesta odišlo, ja som sa rozhodol zostať. Mojm záujmom je priamo podporovať a iniciovať kroky, vďaka ktorým sa Fiľakovo stane príjemnejším, atraktívnejším a bezpečnejším miestom pre život.

Čo ste doposiaľ urobili pre obyvateľov mesta, respektíve vo svojom obvode?

Vo funkcii som sotva štyri mesiace, no hneď na začiatku som inicioval vytvorenie samostatnej komisie školstva, v ktorej dnes majú zastúpenie učiteľia zo všetkých škôl v meste. Oceňujem, že kolegovia poslanci sa k tomu postavili zodpovedne a že sme túto komisiu vytvorili na odbornom, nie na politickom základe. Na každom zasadnutí zastupiteľstva som vystúpil s interpeláciami. Svoj poslanecský mandát neberiem ako funkciu, ale ako službu, ktorou ma na štyri roky poverili ľudia. Úprimne zaujíma ich

názor a každodenné problémy, bez ohľadu na to, či sú z môjho alebo iného obvodu. Aj teraz mám už viaceré podnety na stole, ktoré sa v dohľadnej dobe chystám riešiť. Pred voľbami som dal verejný prísľub, že v prípade zvolenia sa zrieknem svojho príjmu z verejnej funkcie v prospech občanov mesta. Raz štvrť- alebo polročne svoj poslanecský plat venujem tým, ktorí vytvoria niečo, čo naše mesto skrášli alebo bude osožné pre širšiu komunitu. Svoj prvý štvrťročný príjem som venoval OZ Pivničný rad na úpravu verejnej zelene a priestoru, ktorý môže slúžiť na oddych a prechádzky. Ďalší svoj plat plánujem nasmerovať do školstva alebo kultúry.

Čo sa ešte chystáte pre ľudí urobiť, do cieľ?

Myslím si, že poslanec má slúžiť ľuďom, riešiť ich podnety a potreby. To je jedna z mojich priorít. Budem sa, samozrejme, venovať ďalším témam, ktoré považujem za dôležité a slobodne sa vyjadrovať, či už s uznaním alebo kriticky, k záležitostiam samosprávy. Musíme mať dobré cesty, chodníky, fungujúcu infraštruktúru, mať v meste čisto a bezpečne, byť otvorení a transparentní. Sú to základné úlohy samosprávy, za ktorými budem stáť. Musíme sa ale neodkladne začať venovať témam budúcnosti, mať konkurencieschopné, kvalitné a spolupracujúce školy. Ja sám

pracujem v školstve, vidím čo sa deje a trápi ma to. Z pozície poslanca budem, v záujme všetkých škôl na území mesta, bojovať v prvej línii. Musíme mať eminentný záujem na tom, aby sme mali kvalitné stredné školstvo a venovať sa masívnemu odlivu mladých a vzdelaných ľudí. To je, vzhľadom na našu budúcnosť, obrovská hrozba. Určite to celkom nezastavíme, ale niečo podniknúť musíme. Ja sám už mám niečo rozpracované a dúfam, že v dohľadnej dobe ich budem môcť položiť na stôl. Ďalej sú tu témy povodňovej problematiky, problémy životného prostredia a zdravotníctva. Taktiež si myslím, že mesto by sa malo intenzívnejšie venovať sociálnej problematike a zamestnanosti.

Čo by ste zmenili na súčasnej politike mesta?

Popri tom, že jednoznačne podporujem projekty, výstavbu a obnovy, ktoré v meste prebiehajú, nadviažem na predošlú odpoveď. Niekedy mám pocit, že sa venujeme, napríklad v otázkach zamestnanosti, len tým, ktorí sú „najslabší“. Akoby sme pracovali len so scenárom, že Fiľakovo má byť mestom nezamestnaných a málo kvalifikovaných ľudí, pracujúcich za minimálnu mzdu. Akoby sme zabúdali na tých, ktorí to dotiahli vyššie alebo na tých, ktorí kvôli svojmu uplatneniu museli odcestovať. Akoby sme ich ani nečakali domov, nepokúšali sa vytvárať možnosti pre ich návrat a uplatnenie. Nám z mesta v súčasnosti



Róbert Rubint. FOTO - Zoltán Schnelczler

neuteká len dvadsaťročná mládež, ale už 15-ročné nadané deti! Na každom rohu zakopávam o jav, keď rodič vychováva svoje dieťa v duchu, že musí odísť kamkoľvek mimo Fiľakova. A ja mám pocit, že mesto je k tomuto ľahostajné. Namiesto toho, aby bol z pozície mesta vyvinutý tlak, napríklad aj smerom do škôl motivovať mladých, sa utápame v mori byrokracie a zabúdame na náš tvorivý sedliacky rozum, kreativitu a jednoduchosť. Ľahostajnosť bujnie len tam, kde to aktívni a slušní ľudia vzdajú. Musíme začať intenzívnejšie pracovať s mladými, začať si aktívnejšie vychovávať miestnu inteligenciu, lokálpatriotov. Musíme ich jednoducho nabádať k tomu, aby neboli dedičia ale tí, čo niečo nové začnú. Toto musí byť prvoradý záujem mesta.

Klaudia Kováčsová

Jarný koncert klasickej hudby

Vpredposledný jarný deň sa uskutoční koncert súrodeneckej dvojice Jordana a Ivana Palovičovcov. Koncert dvoch klavír-viola sa zrealizuje 30. mája so začiatkom o 17:00 hodine v koncertnej sále Základnej umeleckej školy.

Ivan Palovič, violista, študoval v Bratislave, v Zürichu a v Salzburgu, na Vysoké škole múzických umení získal titul artis doctor. Momentálne pedagogicky pôsobí na Katedre strunových a dychových nástrojov VŠMU a na Konzervatóriu v Bratislave. Jordana Palovičová, klaviristka, študovala v Bratislave, v Londýne a v Lübecku, na Vysoké škole múzických umení získala doktorát, v súčasnosti v nej pôsobí ako docentka. V predstavení súrodencov odznejú skladby Suchoňa, Brahmsa, Szymanowskej, Zeljenky a Bowena.

Mestské kultúrne stredisko vo Fiľakove odštartovalo novú sériu podujatí pod názvom Hudobné ročné ob-

dobia v roku 2019. Komornými koncertmi by chcelo priblížiť krásy vážnej hudby záujemcom.

Na zimnom koncerte sa s veľkým úspechom predstavil Beliczay Quartet v galérii Mestského vlastivedného múzea. Po májovom koncerte sa uskutoční ešte letný koncert klasickej hudby v rámci festivalu UDVar, kde sa publikum môže tešiť na melódie dvojgitar-vibrafón v podaní Štefana Szabóa a Jána Fialu. Sériu podujatí Hudobné ročné obdobia ukončí jesenný koncert husľového dvojreiter Duo.

Spoluorganizátorom jarného koncertu je ZUŠ – MAI Fiľakovo. Sériu podujatí pod názvom Hudobné ročné obdobia z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Andrea Illés Kószik



Noc múzeí a galérií vo Fiľakove

Už po dvanásťkrát sa Hradné múzeum vo Fiľakove zapojí do celoeurópskej akcie Noc múzeí a galérií. Podujatie s bohatým programom sa uskutoční 18. mája 2019. Prvým dejiskom bude už tradične Mestské vlastivedné múzeum, kde sa o 18:00 hod. otvára výstava s názvom „Staronové poklady múzea“, ktorá predstaví nové zbierkové predmety inštitúcie. Za posledných šesť rokov pribudlo do zbierky niekoľko raritných predmetov, súvisiacich s históriou nášho mesta. Vystavené budú hodnotné exponáty z oblasti histórie, etnológie a archeológie, medzi ktorými si každý nájde nejakú zaujímavosť. Múzeum pre návštevníkov pripravilo aj prekvapenie, ktoré bude odhalené po vernisáži. Na nádvorí sa o 19:00, 20:30, 22:00 hod. uskutoční aj premietanie filmu „Vianoce 1944 – každý december nový máj vešti“ a rôznych archívnych záberov.

V Bebekovej veži hradu sa o 19:00

hod. otvorí výstava s názvom „História colníctva“, zrealizovaná v spolupráci s niekoľkými slovenskými a maďarskými inštitúciami. Nevšedná expozícia mapuje históriu colníctva od najstarších čias po 21. storočie. Predstaví sa tu historický vývoj výberu mýta, cla a daní na našom území. Expozícia spestrujú uniformy, pracovné nástroje colníkov a predmety zadržané v súčasnosti - pašovaný tovar, nelegálny dovoz, a i. Ďalším prekvapením budú nové prírastky v stálej expozícii, unikátne zafíry z Hajnáčky. Prednáška o zafíroch sa uskutoční o 19:40 hod. v kazemate, po ktorej nasleduje premietanie reportáže o ich objavení v Hajnáčke. Program bude naozaj pestrý a aby toho nebolo málo, na hrade sa predvedie Čestná jednotka finančnej správy, zaznie dychová hudba a podujatie ukončí koncert kapely Traditional Dixie Stompers. Všetkých srdečne pozývame!

Viktória Tittónová

„Tá cena nepatrí iba mne..“

Rozhovor s Františkom Sajkom

Z 313-tich nominantov sa 21 dostalo do finále, kde nakoniec siedmi mohli prebrať cenu Roma Spirit za inšpiratívne projekty a snahu o zlepšenie postavenia a života Rómov na Slovensku. Koncom roka 2018, na jubilejnom desiatom odovzdávaní cien, bol v kategórii osobnosť roka laureátom Filakovčan František Sajko.

Nominovali ťa na cenu za mentorskú činnosť, voľnočasové aktivity a dosiahnutie výnimočných športových výsledkov v silovom trojboji so športovým klubom Powerlifting FTC Filakovo. Zdá sa, že si všimlí tvoju úspešnú a zdarnú prácu s mladými Rómami.

Bolo pre mňa príjemným prekvapením, že som sa dostal medzi najlepších troch nominovaných, ale ani vo sne by mi nenapadlo, že sa stanem laureátom. Uvedomil som si to až na pódiu RTVS, keď mi vedúci kancelárie prezidenta Slovenskej republiky dal sošku Roma Spirit do ruky. Je to veľmi dobrý pocit, že si na celoslovenskej úrovni všimlí a oceňujú moju prácu. Potvrďuje ma v tom, že moja práca má zmysel a motivuje ma pokračovať ďalej. Tá cena nepatrí len mne, ale všetkým členom nášho športového klubu ako aj ľuďom, ktorí nám pomáhali a podporovali nás.

Prečo a ako si vybudoval športový klub?

Začiatkom roka 2014 som sa rozhodol založiť športový klub Powerlifting Filakovo. Prvotným cieľom bolo a stále je ponúknuť miestnym chlapcom možnosť zašportovať si a tým aktívne, efektívne a zmysluplne využiť voľný čas. Ďalším cieľom je pripraviť chlapcov na súťaže v silovom trojboji. Začínali sme od nuly, boli to ťažké časy, keďže nám skoro nikto

neveril. Museli sme zbúrať obrovské múry stereotypov a predsudkov. V tej dobe pomohli riaditeľ hradného múzea Attila Agócs, predseda OZ PURT Štefan Vavrek a prezident FTC Filakovo Attila Viskyai. S ich pomocou sme sa dostali na prvé súťaže. Na tréningu je vždy pozitívna atmosféra, navzájom sa povzbudzujeme, motivujeme jeden druhého, navzájom si pomáhame. Viedem ich k tomu, aby si plnili v škole svoje povinnosti, aby verili sami sebe, snažím sa upevňovať ich sebavedomie. Teraz, po piatich rokoch, sa okrem získaných športových úspechov môžem pochváliť aj tým, že chlapci, ktorí so mnou začínali, do jedného ukončili strednú školu a pracujú vo svojom odbore. Mojim cieľom do budúcnosti je stať sa medzinárodným rozhodcom v silovom trojboji.

Pisali o tebe, že „si vyzdvihol tím filakovských silákov a jeho členov na mapu sveta“. Ktoré boli vaše najväčšie úspechy?

Začínali sme v roku 2013 na amatérskych súťažiach v tlaku na lavičke. V roku 2014 sme sa dostali na prvé národné profesionálne pohárové súťaže, medzinárodné súťaže v Maďarsku. V roku 2016 sme sa zúčastnili na majstrovstvách Slovenska v Bratislave, kde sme získali titul majstra Slovenska, následne na majstrovstvách Európy v Gyule (MR) sme získali prvýkrát titul majstra Európy v kategóriách dorast junior. V roku 2017 sme sa dostali do Prahy, kde naši dorastenci získali titul majstra sveta v tlaku na lavičke a v kategórii junior titul vicemajstra v silovom trojboji. V roku 2018 boli naši dorastenci úspešní v tlaku na lavičke na majstrovstvách Európy v Poľsku, ako aj na majstrovstvách sveta



Sprava Sajko so štátnym tajomníkom Ravaszom. FOTO - archív FS

v maďarskom Egri. Som pyšný na všetkých našich členov, za všetky získané umiestnenia, lebo viem, aká vytrvalá, usilovná a neľahká práca je za tými výkonomi.

Ako profesionálny vojak na dôchodku mentoruješ mladých Rómov v oblasti športu. Pomáhaš rómskej komunite aj v iných oblastiach v napredovaní?

Po skončení kariéry profesionálneho vojaka som ostal naďalej pracovať v rámci Ozbrojených síl SR. Vo svojom voľnom čase, ako dobrovoľný pracovník komunitného centra, riadim voľnočasové športové aktivity pre deti a mládež, každoročne pomáhám organizovať futbalový turnaj komunitných centier v našom meste. Spolupracujem s Rómskym vzdelávacím fondom a mentorujem študentov na základných a stredných školách. Aktívne spolupracujem s OZ Purt a pomáhám ako rómsky aktivista miestnym inštitúciám. V našom meste som bol štyri roky členom komisie školstva, vzdelávania a mládeže a teraz sa ako člen komisie športu a telesnej výchovy aktívne zapájam do športového aj kultúrneho života mesta.

Andrea Illés Kósik, Kinga Palčová

Opäť úspešná Palóčka Veľká noc na Filakovskom hrade

Napriek nepriaznivému počasiu bol o podujatie veľký záujem. Štrnásť ročník prilákal viac ako 1200 návštevníkov. Väčšinu z nich tvorili turisti, ktorí sa rozhodli Veľkonočný pondelok stráviť na jednom z prvých najväčších podujatí mesta.



Koncert hudobnej skupiny Herczku Ági és a Banda z Budapešti roztancoval publikum, mladých a dospelých rovnako.



Sprievodným programom boli jarmok, jazda na koni, lukostreľba, remeselnícke dielne, maľovanie na tvár, dobový kolotoč, rozprávkový kútik či ochutnávka tradičných palóckych jedál.



Na javisku okrem domácich folklórnych súborov Rakonca a Malá Rakonca vystúpili aj súbory pôsobiace v meste a okolí – spevácke skupiny Foncsik a Galáris, detská ľudová hudba File Banda a ľudová hudba Dobroda. Hostujúcou skupinou bola ľudová hudba Jána Maka a jeho hostí z Banskej Bystrice. FOTO - Viktor Estefán



Hlavným organizátorom podujatia bolo MsKS vo Filakove, spoluorganizátormi boli HMF a VPS Filakovo. Tohtoročná Palóčka Veľká noc sa uskutočnila so spoluprácou deviatich partnerov. Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. TEXT - kp



Mesiac knihy v mestskej knižnici



Noc s Andersenom. FOTO - HMF

V Mestskej knižnici vo Fiľakove oslávili „Marec - mesiac knihy“ viacerými podujatiami.

Podľa riaditeľky Hradného múzea Viktórie Tittonovej sa počas mesiaca konalo niekoľko čítačiek určených predovšetkým pre deti. „Zúčastnilo sa na nich postupne približne 400 žiakov z rôznych škôl, využíval sa na to najmä náš detský kútik,“ povedala. Okrem čitateľských besied pre deti predstavili aj dve nové publikácie pre dospelých. Prvou z nich bola kniha Seta vidéken, ktorú čitateľom predstavil autor Zoltán Szász.

Ako ďalšiu odprezentovali publikáciu Petra Forgácsa s názvom Szuperhold. Mesiac ukončili už tradičným podujatím Noc s Andersenom, ktoré usporiadali osobitne pre maďarsky a pre slovensky hovoriace deti. „Okrem čítaní z Andersenových kníh prebiehalo počas podujatia niekoľko aktivít a tvorivých dielní, napríklad výroba papierových ozdôb, skladanie puzzle, pre-

mietanie rozprávok a ďalšie.“

Okrem pravidelných (nielen marcových) podujatí sa knižnicu snažia zatriktívniť aj neustálym rozširovaním knižničného fondu. Každoročne na tento účel žiadajú dotáciu z Fondu na podporu umenia. „V minulom roku sa nám podarilo získať 3000 eur na nákup odbornej literatúry pre študentov a dospelých. Z nich sme nakúpili okolo 200 kníh. V tomto roku sme podali projekt zameraný na krásnu literatúru pre deti a mládež. Čakáme na výsledky,“ doplnila s tým, že knižničný fond má v súčasnosti vyše 40-tisíc titulov. „Záujem čitateľov však, napriek všetkému, čoraz viac upadá.“

Okrem nákupu kníh plánuje v tomto roku múzeum zainvestovať aj do budovy knižnice. „Budeme pokračovať vo výmene okien, tentokrát na čítarni a na kancelárii. Bude nás to stáť približne 4000 eur,“ uzavrela.

Kludia Kováčová

PRIJÍMACIE SKÚŠKY DO ZUŠ

ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA - MÚVÉSZETI ALAPISKOLA, Záhradnícka 2a, 986 01 Fiľakovo bude realizovať **PRIJÍMACIE SKÚŠKY 15. mája a 25. júna 2019 od 13:00 do 17:00 hod.** pre nasledovné odbory:

HUDOBNÝ ODBOR

hra na klavíri, hra na keyboarde, hra na husliach, hra na akordeóne, hra na gitare, spev, hra na dychové nástroje, hra na bicích nástrojoch

VÝTVARNÝ ODBOR

kresba, maľba, grafika, dekoratívne činnosti, modelovanie

TANEČNÝ ODBOR

v priebehu štúdia sa žiaci okrem tanečnej prípravy naučia rôzne techniky.

LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR

dramatické a slovesné oddelenie

V prípade, že sa žiak nemôže zúčastniť prijímacích skúšok v daných termínoch, kontaktujte prosím riaditeľstvo ZUŠ-MAI ohľadom možností dodatočného prijatia v mesiacoch máj-jún. Ďalšie informácie: www.zusfilakovo.sk, 047 / 43 819 26 alebo osobne NA RIADITEĽSTVE ŠKOLY!

Zorán Ardamica, riaditeľ

Významné kultúrne podujatia vo Fiľakove v máji 2019

do 10. 05.	Výstava Rozálie Molnár a Olgy Valacsay s názvom „Črepiny svetla a skvostné znamenia“ Miesto: Mestské vlastivedné múzeum - galéria Organizátor: Hradné múzeum vo Fiľakove	
do 12. 05.	XVIII. Medzinárodná výstava umeleckej fotografie maďarských fotografov Miesto: Fiľakovský hrad - Bebekova veža Organizátor: Hradné múzeum vo Fiľakove Spoluorganizátor: Svetové združenie maďarských fotografov	
15. 05. 16. 05. 17. 05.	Umelecká dielňa FOLT - Filmový workshop s Gabrielom Vargom Miesto: ZŠ Š. Kohárho II. s VJM Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Fiľakove Podujatie prebieha v maďarskom jazyku. <i>Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.</i>	
18. 05.	Noc múzeí a galérií Otvorenie nových výstav s bohatým sprievodným programom „História colníctva“ - výstava Hajnáčske zaříry v stálej expozícii HMF Miesto: Fiľakovský hrad - Bebekova veža „Staronové poklady Hradného múzea“ - výstava nových zbierkových predmetov múzea Miesto: Mestské vlastivedné múzeum - galéria Premietanie archívnych záberov o Fiľakove a filmu s názvom „Vianoce 1944 - každý december nový máj vešti“ Miesto: Mestské vlastivedné múzeum Organizátor: Hradné múzeum vo Fiľakove	18:00
24. 05.	Čitateľská beseda so spisovateľom Zoránom Ardamicom Miesto: Mestská knižnica vo Fiľakove Organizátor: Hradné múzeum vo Fiľakove	16:30
25. 05. - 10. 06.	Týždeň európskych geoparkov Vedené pešie túry, vedomostné súťaže a ďalšie podujatia s environmentálnou tematikou Miesto: lokality Novohrad-Nógrád globálneho geoparku UNESCO Organizátor: Z.p.o. Geopark Novohrad-Nógrád Spoluorganizátori: SAŽP Banská Bystrica, Správa CHKO Cerová vrchovina, samosprávy a školy na území NNG	
30. 05.	Hudobné ročné obdobia - jarný koncert klasickej hudby: Jordana Palovičová a Ivan Palovič Miesto: Základná umelecká škola Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Fiľakove Spoluorganizátor: ZUŠ-MAI Fiľakovo <i>Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu umenia.</i>	17:00
01. 06.	Mestský deň detí Miesto: Mestský park Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Fiľakove	10:00

* organizátori si vyhradujú právo čas a miesto konania podujatí podľa potreby zmien

Centrum právnej pomoci

Kancelária Terénnych sociálnych pracovníkov vo Fiľakove a Centrum právnej pomoci oznamuje, že najbližší termín konzultácií vo veci osobného bankrotu s odborníkmi z Bratislavy sa bude konať v kancelárii TSP v areáli štadiónu FTC dňa 16. mája od 8.00 a od 10.00 hod. Ďalšie termíny konzultácií budú 30. mája, 13. júna, 27. júna, 11. júla, 25. júla a 15. augusta 2019.

ic

MESTSKÝ DEŇ DETÍ
1.6.2019 Sobota
10⁰⁰ - 15⁰⁰

Fiľakovo
Mestský park

Mesto udelilo po prvýkrát Cenu za celoživotné dielo pedagóga

Pri príležitosti Dňa učiteľov odovzdala samospráva okrem dvoch tradičných Ďakovných plaketí aj jednu špeciálnu cenu. Tešil sa z nej dnes už 90-ročný dôchodca János Kálosi.

Ďakovnú plaketu J. A. Komenského počas Dňa učiteľov samospráva udeľuje od roku 2009. „Napriek 11-ročnej histórii sme ich neodovzdali veľa, dokopy 26. Nastavili sme totiž latku vysoko, pedagógovia musia spĺňať prísne kritériá,“ vysvetlil vedúci školského úradu Peter Fehér.

V tomto roku udelili jednu z plaket Magdaléne Bábelovej zo ZŠ na Školskej ulici. „Potešilo ma to a ďakujem všetkým, ktorí mi k tomu pomohli. Bez spolupracovníkov zo školy, FTC či Matice by som takéto výsledky nedosahovala. Je to tiež naštartovanie do ďalšej práce, ak to okolnosti a zdravie dovoľia,“ vyjadrila sa Bábelová.

Druhú plaketu získal Marián Bozó, zástupca riaditeľky na ZŠ Farská lúka s VJS. „Už počas praxe na vysokej škole som sa dostal na školu na Farskej lúke a vytvoril som si vzťah k tamojším pedagógom, ktorí predtým dokonca učili aj mňa. Hoci som mal iné plány, prijal som ponuku riaditeľa a požiadal som o miesto. Ďakujem za túto príležitosť a za všetko, čo som sa tam odvidy naučil, čo som prežil,“ povedal Bozó. Ocenenie považuje za životný mílnik. „Nie je to každodenná záležitosť, najmä v mojom veku. Ďakujem.“

Po prvýkrát v histórii tiež udelili novú, špeciálnu cenu,

ktorou je Cena za celoživotné dielo pedagóga. „Určená je pre učiteľov na dôchodku. Ako prvý ju získal János Kálosi, bývalý legendárny pedagóg filakovského gymnázia,“ povedal Fehér. János Kálosi bol pedagógom štyri desaťročia. Učil matematiku a fyziku. Ocenenie ho prekvapilo a došlo až k slzám. „Som rád, že si na mňa takto spomenuli aj po toľkých rokoch,“ povedal na oceňovaní. Ostatným pedagógom odkázal: „...aby si pamätali odkaz Komenského. Ak budú vyučovať tak, že nebudú mať v triede disciplínu, bude to ako mlieč obilie na mlyne bez vody. Práve tá voda poháňa mlyn, vďaka nej vzniká múka. Bez nej, ako ani bez disciplíny, to proste nejde,“ uzavrel vyslúžilý pedagóg.

Všetkých troch ocenených pedagógov podrobnejšie predstavíme v najbližších číslach Filakovských zvestí.

Kludia Kováčová



Tohtoročné ocenení. FOTO - kk

János Kálosi, legenda gymnázia

Obsiahnuť život a prácu učiteľa na dôchodku Jánosa Kálosiho v niekoľkých riadkoch, je naozaj ťažké. Nechceme opisovať deväť desaťročí, ktoré prežil, ale spôsob, akým vstúpil do života mnohých ľudí, predovšetkým stoviek svojich žiakov i kolegov, pre ktorých bol a dodnes je veľkým vzorom.

V rokoch 1954 až 1991 bol János Kálosi učiteľom matematiky a fyziky vo filakovskom gymnázii. Jeho meno sa stalo pojmom, a to nielen počas jeho aktívnej kariéry. Ako učiteľ bol dôsledný, presný, čestný a všetko to očakával aj od svojich študentov. Vo svojich dynamických vyučovacích hodinách matematiky nielenže odovzdával odborné znalosti, ale aj vychovával. K láske ku kultúre, úcte k práci a k iným ľuďom. Vďaka svojej rozsiahlej gramotnosti zakaždým spestril svoje hodiny, hoci aj medzi dvoma sínusovými funkciami, citátni z básní rôznych spisovateľov, potom ukázal na niektorého žiaka a očakával, že on bude pokračovať. Počas 36 rokov odvidol k maturitám deväť tried a jeho 244 študentov malo nielen dobrého matematikára, ale aj skvelého triedneho učiteľa, na ktorého aj dnes s úctou spomínajú. Rovnako ďalšie stovky študentov, ktorých učil. Veľmi rád chodil zastupovať kolegov, dokonca niekoľkokrát aj po odchode do dôchodku. Popri svojej matematike sa zaujímal o všetko ostatné a chcel tento záujem a večnú zvedavosť preniesť aj na svojich žiakov.

Aktívne sa podieľal na podujatiach ZO Csemadoku, predával lístky a vyberal členské známky. Sledoval a zúčastňoval sa na všetkých kultúrnych akciách v meste i okolí. Veľmi cenná je jeho zbierka dokumentov o kultúrnom živote Filakova. Dodnes starostlivo opatruje plagáty, pozvánky, fotografie a novinové články, hoci sa ešte nedostal k ich spracovaniu do publikácie. Svoje meno však za nechal pri písaní histórie gymnázia, keď sám spracoval ročenku publikovanú pri príležitosti 40. výročia vzniku maďar-



János Kálosi. FOTO - kk

ského gymnázia. O päť rokov neskôr, už ako učiteľ na dôchodku, prispel k materiálu do ďalšej ročenky. Spolu s bývalým kolegom Istvánom Böszörményim vydali publikáciu „Fejezetek a füleki iskolák múltjából – A kezdetektől a gimnáziumig“ (v preklade „Kapitoly o minulosti filakovských škôl - od začiatkov až po gymnázium“, pozn. aut.), v ktorých zhrnuli históriu školstva v meste.

Aj po troch desaťročiach od jeho odchodu do dôchodku ostáva veľkým učiteľom a legendou. Je stále aktívny, chodí na rôzne akcie, rád sa rozpráva s ľuďmi. Jeho slová majú i dnes vážnosť a jeho komunikácia nie je povrchná. Udržiava sa vo forme duchovne i fyzicky, ako dôchodca sa naučil ovládať počítač a internet, každý deň cvičí a chodí na prechádzky, len svoj bicykel už musel odložiť.

Počas osláv Dňa učiteľov vo Filakove mu bolo ako prvému udelené nové čestné ocenenie, ktoré vedenie mesta zaviedlo tento rok. Po prevzatí Ceny mesta Filakovo za celoživotné dielo v oblasti školstva z rúk vedenia mesta a školského úradu, s dojatím v hlase ďakoval za poctu a plnú zúčastnených učiteľov povedal pár svojich postrehov. Zakončil ich slovami svojho vlastného celoživotného vzoru, Jána Ámosa Komenského: „Škola bez disciplíny je ako mlyn bez vody“ a zároveň zaželal všetkým učiteľom veľa disciplinovaných a šikovných, po vzdelaní bažiacich žiakov.

Iveta Cíferová

DO POZORNOSTI RODIČOM

Blíži sa MÁJ – MESIAC ZÁPISU DO MATERSKÝCH ŠKÔL

Zápis prebieha od 29. apríla do 31. mája 2019. Podmienky prijímania detí do materských škôl sú zverejnené na stránke mesta www.filakovo.sk (Občan → Školy a školské zariadenia → Materská škola – Óvoda, Štúrova 1 alebo Materská škola – Óvoda, Daxnerova 15), resp. ich možno upresniť u riaditeľiek materských škôl.

Tiráž

Filakovské zvesti – bezplatný mesačník samosprávy

Reg. č. MK SR - EV 3379/09 | ISSN 1336 65 21

Vydáva a distribuuje: Mestský úrad Filakovo, Radničná 25, 986 01 Filakovo. IČO: 00316075, tel./fax: 047/4381001, email: mesto@filakovo.sk

Tlač: Alfa print s.r.o., Robotnícka 1/D, 036 01 Martin

Vychádza v náklade 3700 ks v posledný deň mesiaca.

Autorské práva vyhradené. Akékoľvek ďalšie rozmnožovanie textov, fotografií a grafiky je možné len s písomným súhlasom vydavateľa. Vydavateľ nie je zodpovedný za obsah a pravdivosť zverejnených inzerátov a za prípadné spôsobené škody. Uzávierka materiálov do čísla je do 15. dňa v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky došlé po skončení uzávierky neuverejniť. Ostatné príspevky si v prípade potreby vyhradzuje právo skrátiť, redakčne upraviť alebo aj neuverejniť. Anonymné, hanlivé a politicky angažované príspevky nezverejňujeme.

Redakcia

Šéfredaktorka: Bc. Kludia Kováčová (kk), email: tlacove@filakovo.sk

Zástupkyňa šéfredaktorky: Mgr. Andrea Illés Kósik (ika), email: andrea.illes.kosik@filakovo.sk

Redaktorka: Iveta Cíferová (ic), email: iveta.ciferova@filakovo.sk

Sadzba: Bc. Kludia Kováčová (kk), email: tlacove@filakovo.sk

Preklady: PhDr. Peter Fehér (fp), Mgr. Diana Kováčová (dk), Bc. Denisa Pócsaová (dp), Kinga Pálková (kp), Zoltán Illés (zi)

Redakčná rada: Bc. Kludia Kováčová (predsedníčka), Mgr. Andrea Illés Kósik, Iveta Cíferová, Ing. László Kerekes, Margita Oroszová, Emese Szvorák, Vladimír Cirbus



Filakovská hračka v každej domácnosti!

Filakovská hračka v každej domácnosti! - stálo na obálke pekne vypracovaného katalógu hračiek z roku 1941. Mnohí nevedia, že vo filakovskej továrni, kde produkcia nestagnovala ani počas 2. svetovej vojny, vyrobili aj milióny krásne vypracovaných drevených hračiek. Odtiaľ ich exportovali do celej Európy. V roku 1932, keď vtedajší riaditeľ smaltovne Viliam Hulita dal zriadiť oddelenie drevovýroby, továreň už roky patrila pod správu pražskej Sfinx Spojené smaltovne a. s.. Na oddelení boli spočiatku vyrábané len drevené debny na balenie tovaru, ktorých miestna produkcia značne znížila náklady a urýchlila aj balenie a prepravu kovových výrobkov. O tri roky neskôr sa továreň už začala pripravovať na 2. svetovú vojnu a postupne prešla na vojenskú výrobu. Po pričlenení územia k Maďarsku v roku 1938, továreň v nasledujúcom roku vyvlastnilo maďarské Ministerstvo priemyslu a pričlenilo k závodu Magyar Királyi Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak (MÁVAG). Produkcia pokračovala aj na oddelení drevovýroby, kde sa okrem vojenského tovaru ako debny na strelivo, rúčky na granáty, lyže, sane a iné náradia určené na vojenské účely, zhotovoval aj celý rad výrobkov z dreva pre domácnosť, čiže prebiehala veľkovýroba „prvotriedneho špeciálneho dreveného tovaru“. Z výrobného pásu sa do domácností dostali zmrzlinovače, mlynčeky na kávu, nábytok, tkáčske stavy a rôzne kuchynské náradie.

Produkcia nemeckých tovární na výrobu hračiek počas vojny stagnovala. Vedenie rýchlo rozpoznalo medzeru na trhu, využilo nájajúcu sa príležitosť a ešte v danom roku založilo aj oddelenie výroby hračiek. Dizajnérom a zároveň aj vedúcim oddelenia sa stal maďarský umelec László Bencze, ktorý strávil vo Filakove šesť rokov. Šablóny vyhotovené na základe nemeckých a maďarských predloh doplnil vlastnými jedinečnými návrhmi, a tak sa v meste začala výroba 200 druhov rôznych hračiek. Väčšina z nich bola vyrobená z dreva, v ponuke sa však nachádzali aj kovové hračky, ako napríklad sady miniatúrneho smaltovaného riadu. Väčšiu časť sortimentu drevených hračiek tvorili rôzne varianty domácich zvierat s červenými kolieskami, napríklad psík, mačka, zajačik, koník, sliepka, kačka, ovečka, krava a somárik. V ponuke sa však objavili aj divé zvieratá, ako jelen a medveď, a zároveň aj exotické zvieratká - tava, krokodíl, slon, lev a tiger. Medzi deťmi boli určite obľúbené aj autička, indiáni, Mikuláš, snehuliaci a zajace s puťou. Drevené hračky sa vyrábali špeciálnym spôsobom: silueta navrhutej hračky sa vyrezala z kovového plátu. Tá sa pripevnila na hrubší plát, z ktorého sa frézovačkou vyrezala hotová forma. Pomocou týchto negatívov sa z kvalitných bukových dosiek vyrezávali jednotlivé kusy hračiek, ktoré boli po brúsení a zaoblení hrán natreté bielou alebo béžovou podkladovou nitro farbou. Hračky sa maľovali cez vysúvacie medené šablóny vložené do puzdra. Vďaka postupnému nanášaniu jednotlivých farieb získali zvieratká zaujímavý plastický tvar. Povrch nakoniec nalakovali, vložili kovové očka a namontovali kolieska vyrobené z trvácneho hrabu.

Filakovské hračky sa dajú ľahko odlišiť od ostatných dobových výrobkov, nakoľko boli označené modrou alebo červenou ochrannou značkou kruhového tvaru, s logom MÁVAG-u a nápisom FÜLEK. Továreň bola neskôr premenovaná na Füleki Ipar-



Obálka katalógu hračiek, 1939.



Foxi, zo zbierok HMF.



Koník, zo súkromnej zbierky. FOTKY - HMF



Kačka. Zdroj: www.auctionet.com

művek r. t. (Filakovské priemyselné závody a. s.), výzor ochrannej značky sa však nezmenil. Starostlivo vyrobené, lakované drevené hračky sa tešili veľkej obľube a dostali sa do viacerých európskych krajín. Už v druhom roku sa vyrobilo a predalo 400 000 kusov a počas 2. svetovej vojny sa do zahraničia exportovalo 50-60 vagónov hračiek. Za vysokým odbytom stál zrejme aj fakt, že továreň prijímala len objednávky na celý sortiment, aby bol predaj ziskový. Hračky ponúkala svojím odberateľom prostredníctvom, dnes už raritných, farebných katalógov, ktoré pravdepodobne vypracoval filakovský umelecký stolár Zoltán Gécs. V katalógu sa okrem kolieskových hračiek a miniatúrneho smaltovaného riadu nachádzajú aj spoločenské hry a hračky do piesku, detský nábytok, hojdačky, sane, kolobežky a žiacke lavice. Ponuka bola naozaj pestrá.

V roku 1944 továreň síce obsadila Červená armáda a dosadila namiesto Hulitu nového riaditeľa, výroba však naďalej pokračovala. V júni roku 1945 pracovalo na oddelení farbenia hračiek 30 ľudí, ale výrobná a farbárna sa uvádzajú ešte aj na mape továrne z roku 1946. Viliam Hulita sa po internovaní odsťahoval do Budapešti, kde spolupracoval s Ministerstvom priemyslu a naďalej vybavoval aj náležitosti Filakovských priemyselných závodov, ktoré sa dostali opäť za hranice. Z jeho listu zo septembra 1947 sa dozvedáme, že sa po odstavení výroby dostalo 40 000 ks nepredaných drevených hračiek do skladu obchodnej spoločnosti MÁVAG-u (Iparművek Képviselete Állami érdekű r. t.) v Diósgyőri. Tieto posledné kusy teda išli na odbyt pravdepodobne v Maďarsku. Na mape továrne z roku 1949 vidíme namiesto oddelenia hračiek už len skladové priestory drevovýroby.

Zvieracie figúrky, jazdci a tanečné páry László Benczeho sa už len zriedkavo objavujú v kruhu zberateľov a v ponukách aukčných spoločností. V zbierkach Hradného múzea vo Filakove sa nachádza jediná figúrka psíka a Múzeum bábkarských kultúr a hračiek v Modrom Kameni vlastní len pohyblivého maďarského husára. Nájdú sa ešte zabudnuté filakovské hračky v záutiach povál či pivníc? Máme šancu na ich záchranu? Ak áno, prosíme Vás, aby ste nám ich priniesli do múzea alebo nás kontaktujete na telefónnom čísle 047/ 43 82 017. Potešia nás všetky užitočné informácie, dobové fotografie, katalógy, výrobné šablóny, nákresy a rôzne spomienky súvisiace s filakovskými hračkami. Poskytnuté hračky sa po zaradení do zbierky inštitúcie stanú súčasťou stálej expozície Mestského vlastivedného múzea s uvedením mena darcu.

Viktória Tittonová, riaditeľka HMF

Rubrika

Vedeli ste, že ...

mája 1937 prebehlo vo Filakove dôležité vrtnie studne? Továreň na výrobu smaltových riadov vykonala rozsiahle vrtnie a v hĺbke päťdesiatpäť metrov objavila šumivú minerálnu vodu. Studňa s kvalitnou pitnou vodou bola pre obec požehnaním, pretože voda v obci bola nepitná a starý prameň po rokoch vysychal. Riaditeľ továrne Viliam Hulita dovolil obyvateľom obce, aby zadarmo používali vodu zo studne.

Vladimír Cirbus, preklad: kp